

neokusni naslovni list, ki ga je za drag denar svoje dni naročilo pri tujcu. Tako bo postalo glasilo društva tudi na zunaj „vornehm“. Žal, da imajo naše tiskarne (in tudi založniki!) tako malo čuta za stil knjige — saj nimamo niti pravega imena za diferencirano lepoto knjige.

Društvu želimo mnogo uspeha in sreče, čestitamo mu za delo, ki ga je doslej že opravilo, slovenskemu, pred vsem štajerskemu razumništvu vseh barv pa kličemo: Pristopite, a če že tega ne marate, vsaj seznanite se z društvenim delom!

J. A. Glonar.

I. Mitrović: Pjesme. (Izvirne ilustracije D. Renarića.) Glamoč (Bosna) 1909. Cijena K 1. — Nenavaden pojav je, da v najnovjšem času stopa v hrvaškem slovstvu toliko lirskih pesnikov na dan, dočim smo Slovenci v isti dobi doživeli pravzaprav le eno, a ta je bila — Župančičeva! Ti hrvaški liriki so same mehke duše, ki izlivajo svoje čute in misli v „miloglasnih“ pesmicah in jih združujejo v „drobnih knjižicah“. Dozdeva se nam, kakor bi mi in Hrvatje bili menjali vlogi: pred leti smo se mi vdajali mehki liriki, zdaj se opajajo v njej Hrvatje; onda so oni peli junaške pesmi, zdaj se pojo pri nas junaške pesmi iz borbe — življenja in idej. Mitrović je izmed mehkih najmehkejši. Knjižica, natisnjena na finem, gladkem papirju, je vsa ovita v nežnost; ljudje, bojda sama mladina, se edino srčkujejo in ljubijo; te „dvevojčice male“ in brhki momci se shajajo povsod, pod slivami, pri vodnjaku, na tratici, vedno le v ljubkih krajih, si sedajo na krilo, čakajo zvezdic, se obdarjajo z rdečimi jagodami, no, in s poljubci — cela „jata poljubaca“ se vzdigne od njih! Razburljive pesmi niso, globoke tudi ne, to niti ne marajo biti. Lepo živčkati, lepo besedičkati, — ej, saj je poezije toliko na svetu! In rime se dado tako lahko združiti: „dvije ruke — moje muke“, „kose tvoje — brige moje“ itd.; kajti kdo bo prozajsko vpraševal, kako naj devojkine roke (te lepe roke!) imenujem „muke“ in njene krasne lase — svoje brige! In kateri kritik je tako zloben, da bo trdil: „muke“ so prišle v verz edino zaradi — rime! Pa bodi! Punčki se poda marsikaj, kar ni za punco!

Renarićeve lapidarne „ilustracije“, ki nimajo z vsebino nič opraviti, so za mehko knjigo in za njeno obliko neprikladne.

Knjiga je posvečena Rudolfu Franjinu Magjeru. *Dr. Jos. Tominšek.*

Med revijami.

Hrvat — Hrvatom. — V „Glasu Matice Hrvatske“, broj 12. do 15., primerja anonimnik R. K. vzajemno delovanje Slovencev in Hrvatov, zlasti obeh Matic, in naglaša vnetost slovenske strani, a graja mlačnost Hrvatov. Na str. 93. pravi: Hrvatska Matica v tretjem letu (namreč vzajemnega delovanja, t. j. za l. 1908.) ni izdala slovenske knjige in je ne bo niti četrtega leta, t. j. za l. 1909., „a Slovenci bili se spremili, da izdadu Hrv. Antologiju. Čujem, da će ljetos obje Matice zajednički izdati knjigu o St. Vrazu, dakle o ilirskim vremenima — i opet dakle sudjeluje Slovenska Matica — a što mi na sve to? Šutimo (= molčimo) te se i ne opravdamo; ne čutimo, da je na nama krivnja, što rad zapinje. To je najveće zlo, a to je ne samo nebratski nego i nerazumno, jer može u budućnosti uroditi nepovjerenjem i nepouzdanjem, a takvi se nazori teško prevladavaju i popravljaju.“ In posledica

more biti pri delavcih razočaranje in stanje križemrok. Naposled opozarja člankar na dobiček, ki ga morejo Hrvatje imeti od Slovencev. Iz spoznanja se je rodila samoobtožba; njen sad bodi poboljšanje.

Dr. J. T.

„**Starinar**“, glasilo srbskega arheološkega društva v Belgradu, je priobčil v I. in II. zvezku letošnjega letnika na uvodnem mestu nadaljevanje razprave: „Sistem istoriske antropologije balkanskih naroda“ izpod peresa našega rojaka dr. Nika Županiča. Študija je plod velikega truda in bo vzbujala med znanstveniki vsled novih nazorov, ki jih pisatelj zastopa, opravičeno pozornost.

„**Świat słowiański**“, glasilo „slovanskega kluba“ v Krakovu, je v 1. številki svojega V. letnika prinesel obsežen članek g. Fr. Steleta (str. 238.—261.) o slovenskem vseučiliškem vprašanju. Pisatelj poroča tu o vseh fazah tega vprašanja, od prvih početkov visokih šol v Ljubljani do današnjega dne ter uvaža poleg gradiva „Vseučiliškega Zbornika“ vse dotične novinske članke in razprave (na pr. dr. Hinterlechnerjevo v „Zvonu“ in mojo v „Slovanu“ itd.).

Dr. Fr. I.

Splošni pregled.

Šolska izvestja. Šolsko izvestje I. c. kr. drž. gimnazije v Ljubljani za šolsko leto 1908/09, po večini — upamo, da zadnjikrat — še nemško, vsebuje med drugim sestavek dr. Jos. Tominška: „Aforizmi o klasičnem pouku“, ki je izšel tudi kot ponatisk in v katerem se gospod pisatelj z vneto poteguje za študije klasičnih jezikov. Sestavek je pisan s toplim prepričanjem in zato prepriča tudi. — Izvestje c. kr. II. državne gimnazije v Ljubljani, katero je uredil začasni vodja dr. Janko Bezjak, je vseskozi slovensko, a ne prinaša nikakega spisa, o katerem bi se moglo reči, da je literarne vrednosti. — V novomeškem „Jahresbericht des k. k. Ober-gymnasiums“ pa je objavil prof. dr. J. Šle b i n g e r spis: „O. Ivan Krstnik od Sv. Križa, slovenski propovednik“, ki je izšel tudi kot ponatisk v posebni brošuri.

Družba sv. Mohorja. Družba sv. Mohorja šteje zdaj: v goriški nadškofiji 10.395 članov, v krški škofiji 6535, v lavantinski škofiji 25.896, v ljubljanski škofiji 33.129, v tržaško-koprski škofiji 4714, v poreški in krški škofiji 198, v senjski in dalmatinski škofiji 227, v zagrebški nadškofiji 479, v djakovski škofiji 68, v bosenskih škofijah 171, v somboteljski in drugih ogrskih škofijah 221, v sekovski škofiji 440, v videmski nadškofiji 240, v raznih krajih Avstrije in Evrope 369, v Ameriki 2130, v Afriki in Aziji 231, vkup 85.443 članov.

Za nekaj se bodo te številke še izpremenile po posameznih oglasilih.

Po navedenem številu so se pomnožili člani za 1054 članov. Ker se nadejamo še nekaterih članov, posebno takih, ki se oglašajo šele, ko vidijo nove knjige v rokah sosedov, bo znašal ves prirastek nad 1200 članov.

Pomnožili so se pa člani goriške nadškofije najbolj, namreč za 554, za njimi tržaško-koprski za 260, potem lavantinski za 246, člani krške škofije za 185, Amerikanci za 63, škofiji poreška in krška za 30, razni kraji za 21, sekovska škofija jih je oglasila za 21, Djakovo in Bosna po 1 več. — V „črno knjigo“ pa bi vpisali vse druge škofije, ako bi ne vedeli, da je tudi tam uspeh še vedno lep, ako vpoštevamo gospodarsko bedo; izgubila je ljubljanska škofija 231, somboteljska 56, videmska 18, senjska in dalmatinska 12, zagrebška 8 in Afrika 6 članov.

